

DEN NORSKE
LEGEFORENING

Målbeskrivelse og
gjennomføringsplan for

Barnesykdommer

1. Beskrivelse av faget

a) Definisjon

Pediatri omfatter medisinsk virksomhet overfor barn og ungdom, med glidende avgrensning mot henholdsvis prenatal medisin og voksen medisin. Karakteristisk er en total og kontinuerlig omsorg fremfor en oppsplitting etter organer, sykdomskategorier, biologiske prosesser eller omsorgssystemer. Det er ønskelig at pediatri fortsatt skal være en samlet spesialitet med utdanning i generell pediatri som basis. Det dreier seg om profylaktisk, kurativ og habiliterende virksomhet hos individer som er i vekst og utvikling, der familieforhold og sosio-kulturell bakgrunn ofte er av avgjørende betydning for individets helse.

Faget er klassifisert som et såkalt ”stort” fag i utdanningssammenheng, og har på bakgrunn av omfattende forskning, internasjonale og nasjonale standarder samt utstrakt undervisningsaktivitet et godt grunnlag for **kvalitetssikring**. Tradisjonelt har en rekke epidemiologiske data fra pediatrien vært brukt som indikatorer både på kvaliteten av virksomheten innen selve faget, og på folkehelsen generelt, for eksempel spedbarnsdødeligheten.

En **nasjonal standard** oppnås ved at utdanningskandidaten gjennomgår en teoretisk og praktisk opplæring under systematisk veiledning med økende selvstendig ansvar, etter retningslinjer som i store trekk er felles for utdanningsinstitusjonene. Et hovedtrekk i dette er tjeneste som postlege med vaktansvar for et bredt spekter av pasientkategorier.

Gode muligheter for informasjon mellom landets ulike avdelinger i møter og på annen måte styrker arbeidet for nasjonale standarder.

b) Spesialitetens funksjon og virkeområde

Pediatri vil i alt vesentlig dreie seg om ikke-operativ virksomhet overfor barn og tenåringer, i eller utenfor institusjon. Tverrfaglig kontakt og samarbeid med kollegaer i primærhelsetjenesten og i andre spesialiteter og med andre yrkesgrupper preger moderne pediatri. Pårørende som mellomledd og barnets advokat setter spesielle krav til spesialistens mellom-menneskelige kontaktevne.

Faget omfatter i prinsippet de fleste medisinske fagområder og har ofte glidende overgang mot voksenmedisinen, spesielt når det gjelder funksjonshemninger og kroniske sykdommer. Faget har ingen grenspesialisering, men en delvis formalisert subspesialisering innen områder som neonatologi, allergologi/pulmonologi, hematologi/onkologi, kardiologi, nevrologi/habilitering, gastroenterologi, endokrinologi/stoffskiftesykdommer, profylaktisk pediatri/sosialpediatri.

[Spesialistreglene](#) gir muligheter for å avtjene inntil 1 år av utdanningen innen arbeid med funksjonshemmede og barn med kroniske sykdommer.

Barn og ungdom på sykehus har spesielle rettigheter og behov og bør behandles på barnesentra. Det er et tett samarbeid mellom barneleger og andre spesialister.

c) Fagets plass/nivå i helsetjenesten

Virksomheten er definert som en 2. og 3. linje tjeneste, men loven hjemler visse unntak fra henvisningsplikten. Pediatere vil dels arbeide innenfor en barneavdeling, dels som spesiallege ved sykehus uten barneavdeling, dels ved institusjoner innen habilitering, forskning, administrativ virksomhet m.m.

2. Læringsmål for spesialistutdanningen i barnesykdommer

Generelle læringsmål

Den ferdige spesialist skal ha opparbeidet kunnskaper og ferdigheter til å gjøre tjeneste i stilling som overordnet lege ved institusjon, eller drive selvstendig spesialistpraksis utenfor institusjon.

Spesifikke læringsmål

Lege i spesialisering skal opparbeide økende kunnskap om barns og ungdoms helse, samt profylaktisk, kurativ og habiliterende virksomhet i barne- og ungdomsalderen.

Krav til kunnskaper og ferdigheter

Disse er fastlagt i sjekklister for spesialiteten barnesykdommer gjeldende fra 01.01.2010.

Alle LIS skal ha sin egen sjekklister som fylles ut og evalueres årlig for å kvalitetssikre utdanningen til den enkelte lege og sikre en evaluering av hver enkelt avdeling som utdanningsinstitusjon. Ved spesialistsøknad skal kopi av denne vedlegges.

Spesialitetskomiteen ønsker en 5 års prøveperiode (t.o.m. 2014) med denne ordningen for på sikt å innarbeide den som et formalisert krav til dokumentasjon ved søknad om spesialistgodkjenning.

Krav til holdninger og faglig etikk

Legen skal legge vekt på å utvikle respekt for pasienten og pasientens pårørende og ha for øye de krav til informasjon og medbestemmelse som følger med et pasientansvar, avhengig av blant annet barnets alder og utviklingstrinn. Legen skal alltid ha **barnets** behov som en rettesnor, men utvise varsomhet i saker med familieproblematikk, omsorgssvikt og seksuelle overgrep. Legen bør få opplæring og trening i å forholde seg til grunnleggende spørsmål omkring liv, død og livskvalitet, med de krav til kommunikasjon og rådgivning dette medfører.

Legen skal kritisk vurdere indikasjon for belastende og risikable prosedyrer samt forebygge og behandle smerter adekvat. Særlig aktsomhet må utvises ved forskning på barn, der spesielle regler vedrørende etiske aspekter kommer til uttrykk.

Legen skal skaffe seg faglig innsikt i virksomheten til annet helsepersonell og utvikle respekt overfor kollegaer og andre medarbeidere. Kritik og nedvurderende omtale av andre bør unngås i nærvær av pasienter eller pårørende. Legen bør få grundig erfaring i tverrfaglig samarbeid, og det bør legges vekt på å utvikle sans for effektivitet og rasjonell utnyttelse av ressursene uten at det går ut over pasienten eller pasientens familie.

3. Gjennomføringsplan for utdanningen

a) Hovedutdanning

Ved enhver utdanningsavdeling skal det være et [utdanningsutvalg](#), en generell [utdanningsplan](#) for avdelingen og standardiserte [individuelle](#) utdanningsplaner for alle leger i spesialisering. Planene skal revideres årlig.

Sjekklista dokumenterer legens progresjon og vedlegges søknad om spesialistgodkjenning. Pr. 01.01.10 benyttes denne som evaluering av utdanningen av den enkelte lege og avdeling innen barnesykdommer, men har foreløpig kun en orienterende verdi for spesialitetskomiteen. Det tas sikte på å formalisere kravene i denne sjekklista når denne har fått sin endelige form.

Tjeneste

Utdanningen skal sikre at legen har fått erfaring med de ulike sider av medisinske utfordringer i barnealderen, både akutte tilstander, kroniske sykdommer og funksjonshemninger og forebyggende virksomhet, samt viktige sider innen administrative forhold. Legen skal ha fått trening i de viktigste diagnostiske og terapeutiske prosedyrer, samt i å gi informasjon overfor barn og pårørende, kollegaer og andre medarbeidere.

Veiledning

Lege i spesialisering skal ved tjenestens start ha fått tildelt en personlig [veileder](#) som skal styrke legens faglige utvikling i vid forstand. I regelmessige samtaler skal legen få hjelp til å løse spørsmål og oppgaver som dukker opp, til å ta mer profesjonelle beslutninger og til å reflektere over egen medisinsk praksis. Lege og veileder bør i starten komme frem til en felles forståelse av veiledningens innhold og mål med avtale om hyppighet og varighet av samtalen.

Internundervisning

Det skal gjennomføres teoretisk undervisning i minimum 2 undervisningstimer per uke. Ordinære møter som morgenmøte, røntgenmøte etc. regnes ikke med. Målet er å ha gjennomgått de viktigste sentrale pediatrike emnene i løpet av en 2-3 års periode. [Undervisningen](#) kan med fordel ta utgangspunkt i aktuelle kasus, tidsskrifter, revisjon av metodebøker m.m., og det bør stimuleres til aktiv deltakelse fra leger i spesialisering. Den enkelte lege i spesialisering bør ha vært tilstede i minimum 80 % av tiden for denne undervisningen.

Progresjon i utdanningen

Ferske leger i spesialisering bør snarest mulig få opplæring i de viktigste prosedyrer som kan være aktuelle i en vaksituasjon:

- gjenoppliving (intubering, hjerte/lungekompresjon etc.)
- væskebehandling (innlegging av i.v. kanyler, væskeberegning etc.)
- medikamentbruk (indikasjoner, dosering etc.)
- diagnostiske prosedyrer (punksjoner, mikroskopi etc.)

Gradvis overføring av ansvar for eksempel som postlege, tjeneste i poliklinikk under supervisjon etc., vil være en naturlig utvikling i samråd med veileder. Spesialinteresser bør

oppmuntres så langt det er forsvarlig i forhold til den øvrige virksomheten, herunder kvalitetssikring og forskning.

b) Kursutdanning

Målsettingen for kurs er å gi en konsentrert opplæring innenfor visse fagområder, med oppdatering i forhold til lærebøker og etablert praksis.

Forholdene bør legges til rette for at lege i spesialisering får tilfredsstillende antall kurs med spesielt fokus på ”sentrale pediatrike emner”, eventuelt obligatoriske kurs når dette blir innført (se kurskatalogen).

Gjennomgåtte kurs vil ofte egne seg som grunnlag for den felles teoretiske undervisningen (se foran).

c) Litteratur

Utdanningsutvalget vil anbefale aktuelle lærebøker og tidsskrifter. Som oftest inngår følgende:

Lærebøker:

Textbook of Pediatrics (Nelson)

Klinisk Pediatri, Trond Markestad

Tidsskrifter:

Pediatrics

J. pediatrics

Acta paediatrica

Arch. dis. child.

Am. j. dis. child.

Ped. clin. N. Amer.

Clin. ped.

Devel. med. child. neurol.

Current probl. ped.

Am. j. ped. hemat./onc.

Nettsteder:

Pedweb.no m/ lenker

Uptodate.com

Pubmed.com

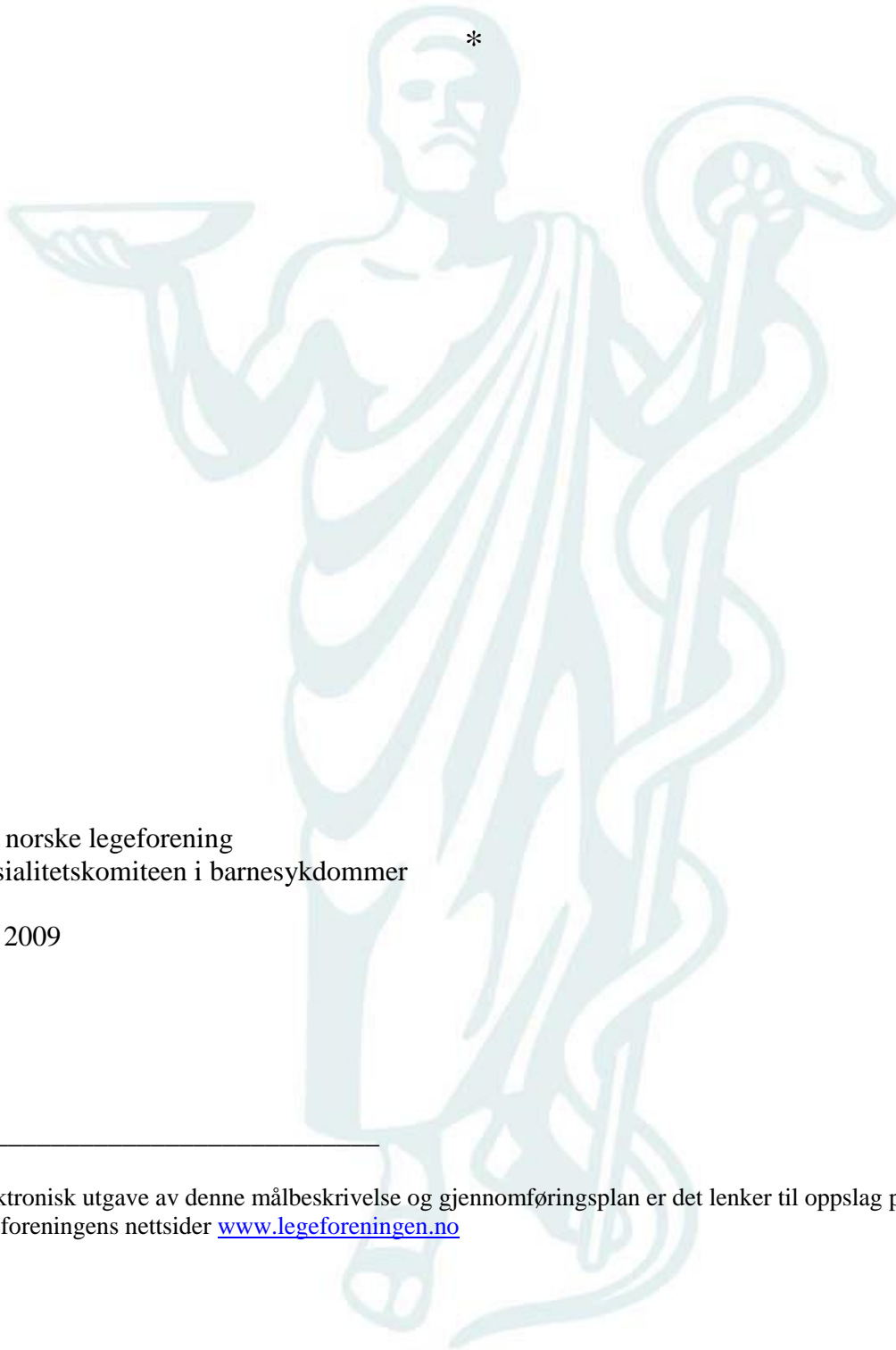
Etc.

d) Evaluering

[Evaluering](#) av legens faglige progresjon bør skje minst en gang hvert halvår og som en sluttevaluering ved endt spesialistutdanning. Evaluering skal skje i forhold til målbeskrivelsen og til utdanningsplanen for legen og avdelingen. Legens egnethet/skikkethet for faget bør vurderes så tidlig som mulig i utdanningen, og ved tvil skal man følge [retningslinjer](#) vedtatt av Den norske legeforenings sentralstyre 26.1.93.

Utdanningsavdelingene skal gi årlig [rapport](#) om virksomheten til Legeforeningen, som vil gi tilbakemelding til avdelingen etter at rapporten har vært vurdert i spesialitetskomiteen.

Det er foreløpig ikke innført spesialisteksamen for faget barnesykdommer.

Den norske legeforening
Spesialitetskomiteen i barnesykdommer

Mai 2009

I elektronisk utgave av denne målbeskrivelse og gjennomføringsplan er det lenker til oppslag på Legeforeningens nettsider www.legeforeningen.no